

Adı Soyadı:

Öğrenci No:

Sınıfı:

Not:

1. Aşağıdaki metnin hangi edebî akımın izlerini taşıdığı söylenebilir. Düşündüğünüz akımın üç özelliğini metin üzerinden örneklerle yazınız. (Giriş Ünitesi/Okuma: Edebiyatın sanat akımları ile ilişkisini kavrar.) (15 puan)

Anlat bana tanrıça, bin bir düzenli yaman adamı,
Kutsal Troya'yı yerle bir etmişti hani,
Sonra sürünmüş durmuştu oradan oraya,
Ne çok yerler görmüş, ne çok insan tanımıştı,
Ne çok acı çekmişti denizlerde yüreği,
Kurtarayım derken kendi canını,
Yoldaşlarına dönüş yolunu açayım derken...
Ama yine de kurtaramadı onları bir türlü,
Taşkınlıkları yüzünden hepsi yok oldu,
Güneş tanrının sığırlarını yemiş budalalar,
Yücelerin oğlu da kapatmış onların dönüş yolunu.
Al bir yerinden tanrıça, anlat bize de.

Cevap: Metinde klasisizm akımının izleri görülmektedir. (5 puan) Tanrılardan, tanrıçalardan seçkin kişilerden bahsetmesi (1), (4 puan) Troya gibi Yunan mitolojisinden bir olayı anlatması (2) (3 puan) ve manzum yazılması (3) (3 puan) klasik eserlerde görülen temel niteliklerdendir.

2. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında Memduh Şevket Esenal, klasik olay hikâyelerinden farklı olarak yaşamdan kesitler sunan durum hikâyelerine yönelmiş ve bu türün başarılı örneklerini vermiştir. (Kazanım: A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.)

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarından itibaren örneklerini gördüğümüz durum hikâyesinin dört özelliğini yazınız. (15 puan)

Cevap:

- a) **Klasik öyküde bulunan giriş, gelişme, sonuç bölümleri yoktur. (5 puan)**
b) **Durum hikâyesinde günlük yaşamdan parçalar anlatılır. (5 puan)**
c) **Öykülerde asıl ağırlık karakterler arasındaki diyaloglar, karakterlerin hissettikleri, düşündükleri ve verdikleri tepkiler üzerindedir. (5 puan)**
d) **Yazarın amacı, okuyucuyu heyecanlandırarak onun hikâyenin sonunu merak etmesini sağlamak değil, konu alınan durumu detaylı bir şekilde paylaşarak onun duygularına seslenmektir. (... puan)**

3. Aşağıdaki parçadaki anlatıcıyı ve anlatıcının bakış açısını yazınız. (Kazanım: A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.) (15 puan)

Karım belirmeğe başlayan pencerenin önünde oturuyordu; bütün geceyi orada geçirmişti.

— Sen hâlâ yatmayacak mısın, dedim.

Doğrudu. Kül rengi pencerenin önünde sadece bir gölgeden ibaretti. Fakat bu gölgede, beraber geçirdiğimiz yirmi küsur yılın her gününden bir şey vardı.

— Ezan okunuyor, diye mırıldandı.

Sesi bana hüznün verdi. Odamız bu dünyadan, duyguların erişemeyeceği kadar ötede gibiydi (...) Hareketlerinde ve yürüyüşünde, kabul edilmiş bir mağlûbiyetin hazin sükûneti vardı. Mutfığa geçti. Onu sanki rüyada görüyordum: Mangala ve semavere kömür koydu; abdest aldı, sonra seccadesini sofaya sererek namaza durdu.

Cevap: Soruda verilen parça, “ben anlatısı” da denilen anlatıcı ile yazılmıştır. Edebî metinlerde anlatıcı, yazarın zihninde kurguladığı, gerçekte var olmayan hayalî biridir. (5 puan) Metindeki anlatıcının bakış açısı kahraman bakış açısıdır. Yazar, olayları kurgusal metinde yer alan kahramanlardan birinin ağzından anlatmaktadır. Bu türdeki anlatıcı, bir insanın sahip olabileceği kadarını bilme, görme, duyma, yaşama imkânına sahiptir. Kendi dışındaki karakterlerin iç dünyasını, olayların öncesi ve sonrasını ya da geleceğini bilmezler. Anlatıcı ancak kendi yaşadıklarını, gördüklerini, duyduklarını ve hissettiklerini anlatabilir. Olaylar, 1. tekil kişi ağzıyla anlatılır. Bu şekilde anlatılması, okuyucu ile daha samimi, inandırıcı bir diyalog kurulmasını sağlayabilir. “Ben anlatısı” olduğu için okuyucuya daha yakın gelir. (10 puan)

4. Cumhuriyet dönemi öykücülüğü ile ilgili aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda tabloyu doğru bir şekilde doldurunuz. (A.2.15. Tütün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.) (15 puan)

Cevap:

Ben Kimim?	Adım nedir?	Bir öykümün adını yazınız?
Öykülerimde güçlü gözlemlerimle birlikte, toplum yaşayışımızdaki aksaklıklara değindim. Olaylara iyimserlikle yaklaşarak okuyucuyu rahatlatmayı amaçladım, temiz dilim ve güçlü anlatımım da okuyucunun dikkatini çekmiştir. Benden sonra gelen yazarlar üzerinde, Sait Faik’le öykü yazma yöntemi yönünden çok etkili oldum. Öykülerimde yaşamdan kısa ve çarpıcı kesitlere yer verdiğim için “giriş-gelişme-sonuç” düzenini pek bulamazsınız.	Memduh Şevket ESENDA (3 puan)	Mendil Altında (2 puan)
Toplumcu gerçekçi öykü anlayışının ilk önemli isimlerindenim. Eserlerimde yoksulluk, çaresizlik, küskünlük kısacası toplumun birçok kesiminden örneklerle hayatı anlattım. Benim için sadece hayat ve insan vardır. Bin türlü tezahürleriyle bugün realist, yarın romantik, öbür gün natüralist olan hayat ve insan... Öykü ve romanlarım 2023 Türkiye’inde hâlâ çok satınlar listesinde. Keşke kırk bir yaşında bir cinayete kurban gitmeseydim de eserlerimin başarısını görebilseydim.	Sabahattin ALİ (3 puan)	Değirmen (2 puan)
Bağımsız bir sanat anlayışına sahip olduğum söylenir; hikâye, roman ve tiyatro türlerinde eserler verdim. Eserlerimde tarihî, siyasi olayları; toplumsal çatışmaları ve bireyin iç dünyasını ele aldım. Kahramanlarımı günlük yaşamdan seçtim. Edebî bir eserin “kültür Türkçesi”yle yazılması gerektiğini düşünüyorum. Eserlerimde şiirsel, sıcak, duygulu bir üslup kullandım.	Tarık BUĞRA (3 puan)	Oğlumuz (2 puan)

5. Kemal Tahir’in öykücülük anlayışı hakkında bilgi vererek bir öykü kitabını adını yazınız. (A.2.15. Tütün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.) (20 puan)

Cevap:

Toplumcu gerçekçi bir edebiyat anlayışını (5 puan) benimseyen Kemal Tahir, eserlerinde daha çok törelere bağlı köy düzeni ve sorunlarını işlemiş ve eleştirmiştir. Hikâyelerinde ayrıntılara, geleneğe, kuralcılığa çok önem veren yazar genellikle törelere ve gurbetçi köylülerin çektiği sıkıntıları işlemiştir. Orta Anadolu insanının sıcaklığı ve samimiyeti, onu seçkin, farklı kılan eğilimler, hinlikler, çıkar çatışmaları, geleneksel alışkanlıklar eşliğinde, kıvrak, akışkan bir Türkçe ile öyküleyerek bilhazare romanlarında önemli yer tutacak mekân ve kişi kadrosu için bir ön hazırlığı da gerçekleştirmiştir. Kişisel açmazları ve dramları, her zaman içsel bir derinliğe doğru değil, toplumsal sorunlara doğru açarak işledi. Gerçeği metaforik ve simgesel değil, çıplak görüntüsüyle, en doğal ve tanımlanabilir hâliyle yansıttı. Öykülerinin belli başlı temalarını “köy, kadın, Batı, sömürü, hapisane, yoksulluk, özgürlük, modernizm, bürokrasi” kavramları oluşturur. (15 puan)

6. Aşağıdaki cümleyle ilgili verilen dil bilgisi çalışmalarını yapınız. (A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.) (20 puan)

Modern insan; düşünme, hatırlama ve beklemeden ibaret olan bir labirentte kayboldu.

Cevap:

- Cümlelerin öğelerini yazınız.

Özne / Yer Tamlayıcısı / Yüklem (10 puan)

- Cümledeki noktalama işaretlerinin hangi işlevlerle kullanıldığını yazınız.

Noktalı virgül: **Özenden sonra virgül kullanılarak birbirinden ayrılmış sözcükler olduğu için özneyi belirginleştirmek için kullanılmıştır. (4 puan)**

Virgül: **Eş görevli kelimeleri ayırmak için kullanılmıştır. (3 puan)**

Nokta: **Tamamlanmış yargının sonunda kullanılmıştır. (3 puan)**

NOT: Bu sınavın soruları, Kayseri İl Millî Eğitim Müdürlüğü Türk Dili ve Edebiyatı il sınıf/alan zümresinin hazırladığı 11. Sınıf konu soru dağılım tablosu 2. senaryoya uygun olarak hazırlanmıştır. Sorular meslektaşlarımızın kullanımına açıktır.

Sorulardan maddî çıkar temin edilmesi kul hakkını ihlaldir.

Mustafa ALDEMİR // aldemirhocam

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Develi Borsa İstanbul Fen Lisesi